

Uchwała Nr III/16/2018
Rady Gminy Sadlinki

z dnia 19 grudnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sadlinki na lata 2019 – 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.) Rada Gminy Sadlinki uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w Gminie Sadlinki na lata 2019 – 2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sadlinki.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy Sadlinki

Jarosław Gutmański

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE SADLINKI NA LATA 2019-2021

WSTĘP

Nie ma jednej uniwersalnej definicji rodziny. Dla potrzeb ustawy o pomocy społecznej stworzono definicję rodziny rozumianej jako: osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Rodzina prawidłowo funkcjonująca stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone indywidualną opieką ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb, dzięki czemu może się rozwijać. W tak funkcjonującej rodzinie „dziecko czuje się dobrze, bezpiecznie, jest pewne siebie, ufne wobec rodziców, a także otwarte wobec innych ludzi, zachowuje się przy tym swobodnie i jest aktywne i wytrwałe w działaniu”. Rodzina wobec swoich członków pełni funkcje: prokreacyjną, ekonomiczną, opiekuńczą, socjalizacyjną, wychowawczą, religijną. Nie wszystkie rodziny realizują powyższe funkcje w takim stopniu by dzieci miały stworzone optymalne warunki osobowego rozwoju. Dysfunkcje w środowisku rodzinnym są niebezpieczne, ponieważ istnieje ryzyko dziedziczenia patologicznych norm i wzorców zachowań oraz negatywnych oddziaływań otoczenia zewnętrznego. Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne oraz mieć charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na nabywanie nowych umiejętności. Pomoc instytucjonalna powinna być realizowana poprzez wzmacnianie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach, wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo - wychowawczych oraz poprawę bezpieczeństwa socjalnego rodzin i jakości życia. Wspieranie rodziny celem wyjścia z trudnej sytuacji i wzmacniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodziny będzie realizowane w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Opracowanie gminnego programu wspierania rodziny jest istotne, ponieważ skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami

Wspieranie rodziny celem wyjścia z trudnej sytuacji i wzmacniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodziny będzie realizowane przede wszystkim w oparciu o ustawy:

- o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.);

- o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (t.j. Dz. U. z 2018 r, poz. 1508 ze zm.);
- o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390);
- o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2137);
- o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1490 z późn. zm.)
- o Karcie Dużej Rodziny z dnia 5 grudnia 2014 r. (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1832 z późn. zm.).

DIAGNOZA

Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Punktem wyjścia do określenia zadań Programu jest analiza danych ilościowych dot. mieszkańców gminy Sadlinki, w tym osób i rodzin objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadlinkach.

Według danych z Urzędu Gminy w Sadlinkach (Ewidencja Ludności) na terenie gminy w pierwszej połowie 2018 r. mieszkało 5865 osób, w tym 1772 osoby w wieku od 0 do 19 lat, co stanowi 30,21 % ogółu mieszkańców. Dzieci w wieku od 0 do 6 lat było 511 (8,71%), od 7 do 15 lat – 905 (15,43%) oraz od 16 do 19 roku życia 356 osób (6,07%).

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie wynika, że według stanu na dzień 30.06.2018 r. w pieczy zastępczej przebywało 6 dzieci pochodzących z terenu gminy Sadlinki.

W analogicznym okresie 5,27 % ogółu mieszkańców gminy stanowili beneficjenci ośrodka pomocy społecznej.

Typy rodzin objętych wsparciem finansowym w ramach systemu pomocy społecznej (stan na 30.06.2018 r)

		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny z dziećmi ogółem		54	239
w tym	o liczbie dzieci 1	6	20
	o liczbie dzieci 2	14	58
	o liczbie dzieci 3	18	96
	o liczbie dzieci 4 i więcej	6	36
Rodziny niepełne ogółem		10	29
w tym	o liczbie dzieci 1	4	8
	o liczbie dzieci 2	4	12
	o liczbie dzieci 3	1	4

	o liczbie dzieci 4 i więcej	1	5
--	-----------------------------	---	---

**Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej na terenie gminy Sadlinki
(stan na 30.06.2018 r.)**

Powód trudnej sytuacji		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Bezdomność		9	11
Bezrobocie		34	122
Niepełnosprawność		46	81
Długotrwała lub ciężka choroba		15	32
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - ogółem		40	173
w tym	rodziny niepełne	8	26
	rodziny wielodzietne	13	73
Alkoholizm		4	4

Problemy w zakresie prawidłowej realizacji roli opiekuńczej i wychowawczej są najbardziej powiązane z brakiem umiejętności kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych. Sytuacja ta przy braku zapewnienia odpowiedniego wsparcia rodzinie wobec braku prawidłowych wzorców do naśladowania przez dziecko może doprowadzić do sytuacji „dziedziczenia” negatywnych postaw rodzicielskich i niekorzystnie oddziaływać na późniejsze pełnienie ról rodzicielskich wobec własnych dzieci. Niewłaściwy klimat i czynniki patologiczne w rodzinie oraz w relacjach między jej członkami stanowią jedną z przyczyn, nierzadko główną, zaburzeń w zachowaniu dziecka.

Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej, głównymi powodami była niepełnosprawność oraz bezrobocie lub nie podejmowanie zatrudnienia. W pierwszym półroczu 2018 r. kwestia niepełnosprawności dotyczyła 46 rodzin (w tym 9 rodzin z dziećmi) natomiast braku zatrudnienia 34 rodzin. Inne powody to m.in., bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, długotrwała choroba.

Bezrobocie dotyka nie tylko osoby pozostające bez pracy, lecz również ich rodziny. W radykalny sposób wpływa na powstawanie atmosfery napięcia i zagrożenia, a w skrajnym przypadku może być przyczyną występowania przemocy wobec członków rodziny. Bezrobocie wpływa na sytuację materialną domowników i ich samopoczucie. Dziecko z domu o trudnej sytuacji materialnej może mieć pewne ograniczenia w korzystaniu z dóbr kulturalnych. Niezaspokojone potrzeby są również źródłem uczuć zazdrości i poczucia niższości w stosunku do rówieśników lepiej sytuowanych. Trudności w społecznym funkcjonowaniu są szczególnie dotkliwe dla osób niepełnosprawnych oraz osób opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny, gdyż nie są one w stanie na równi z innymi bez odpowiedniej pomocy przystosować się do zachodzących zmian.

Poważne skutki dla całej rodziny ma także alkoholizm rodzica, który oddziałuje na wszystkich członków rodziny, a przez nadmierne koncentrowanie uwagi na

problemach osoby pijącej prowadzi do zaburzeń komunikacji w rodzinie. W takiej sytuacji najważniejsze funkcje rodziny przestają być możliwe do zrealizowania. Z drugiej strony dzieci w rodzinie alkoholowej przyjmują na siebie określone role, a przez to istnieje ryzyko przejścia destrukcyjnych wzorców zachowań.

CELE PROGRAMU

Cel główny programu:

Zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zapewnienie odpowiednich warunków życia dzieciom w naturalnym środowisku rodzinnym.

Cele szczegółowe

1. Diagnozowanie i analiza środowisk poprzez:
 - wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
 - pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
 - konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:
 - objęcie dożywianiem uczniów,
 - monitorowanie zagrożeń dot. sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówką służby zdrowia na terenie gminy Sadlinki,
 - zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej.
3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:
 - umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,
 - umożliwienie dzieciom z rodzin przeżywających trudności korzystania z zajęć w świetlicy socjoterapeutycznej w Sadlinkach, świetlicy socjoterapeutycznej w Nebrowie Wielkim czy świetlicy opiekuńczo – wychowawczej w Sadlinkach.
4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących poprzez:
 - systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z pracownikami służby zdrowia,
 - motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień i/lub terapii dla ofiar przemocy – współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sadlinkach, Punktem

Konsultacyjnym w Sadlinkach, Zespołem Interdyscyplinarnym w Sadlinkach oraz z Przychodnią Leczenia Uzależnień w Kwidzynie,

- angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętności planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywowanie do podjęcia pracy,
 - angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczania wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
 - współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.
5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:
- pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w budowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin poprzez wsparcie asystenta rodziny.
6. Podejmowanie działań profilaktycznych m.in. poprzez:
- udział w kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie,
 - udział w projektach mających na celu poprawę jakości życia rodzin.

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sadlinki na lata 2019-2021 są mieszkańcy gminy Sadlinki, w tym:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- rodziny niewydolne wychowawczo, wykazujące bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i niezaradne życiowo,
- rodziny żyjące w ubóstwie, w tym również dotknięte bezrobociem,
- osoby doświadczające przemocy w rodzinie: współmałżonkowie, dzieci i młodzież, osoby starsze i niepełnosprawne,
- sprawcy przemocy w rodzinie,
- dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym,
- dzieci i młodzież wychowująca się w ramach instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej,
- dzieci i młodzież opuszczająca instytucjonalne i rodzinne formy pieczy zastępczej, rodzice zastępczy,
- rodziny wspierające,
- kadra instytucji, organizacji pozarządowych.

ZADANIA

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadlinkach we współpracy z instytucjami wskazanymi w tabeli.

Instytucja	Zadanie
Urząd Gminy Sadlinki	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja projektów, wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny, – prowadzenie na terenie gminy placówek opiekuńczo - wychowawczych,
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie	<ul style="list-style-type: none"> – udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych, – zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, – udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo wychowawcze, – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
Sąd Rejonowy w Kwidzynie Wydział Rodzinny i Nieletnich	<ul style="list-style-type: none"> – orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego,
Kuratorzy sądowi	<ul style="list-style-type: none"> – wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo – resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu, – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sadlinkach	<ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznych form wsparcia (Punkt Konsultacyjny w Sadlinkach, Przychodnia Leczenia Uzależnień w Kwidzynie), – finansowanie bądź współfinansowanie różnych form wypoczynku, w tym również z programem profilaktycznym, socjoterapeutycznym, w szczególności dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu i/lub przemocy w rodzinie, – wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży (w tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo – wychowawczych, kulturalno – oświatowych, sportowych i rekreacyjnych) oraz osób dorosłych,

Zespół Interdyscyplinarny w Sadlinkach	<ul style="list-style-type: none"> – integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – wspieranie osób i rodzin dotkniętych przemocą, – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
Posterunek Policji w Sadlinkach	<ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy Sadlinki, – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty, – przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży,
Placówki oświatowe z terenu gminy Sadlinki	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych, – wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci, – pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, – uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży, – organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (różnorodne zajęcia pozalekcyjne, pomoc w odrabianiu lekcji itp.), – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
Służby medyczne	<ul style="list-style-type: none"> – podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,

Jednym z zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Środki na realizację programu będą pochodzić z budżetu gminy Sadlinki, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

MONITORING I EWALUACJA

Program Wspierania Rodziny w Gminie Sadlinki ma charakter otwarty i elastyczny. Pojawienie się nowych możliwości organizacyjnych, prawnych lub zidentyfikowanie nowych potrzeb społecznych będzie uzasadniało realizację zadań nie

ujętych w Programie. Monitoring i ewaluacja będą spełniać funkcję wewnętrznej kontroli realizacji zadań, ocenę skuteczności poszczególnych działań oraz ocenę sposobu realizacji celów i osiągniętych rezultatów. Ewaluacja będzie się odbywać na bieżąco przez cały czas trwania Programu. Raport z ewaluacji i monitoringu będzie sporządzany po zakończeniu każdego roku. Raporty, sprawozdania i informacje z wykonania w danym roku zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby w tym zakresie będą zbierane przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek będzie przedkładał całościowe sprawozdanie roczne Radzie Gminy Sadlinki w terminie do 31 marca każdego roku za rok poprzedni.

PODSUMOWANIE

Program Wspierania Rodziny w Gminie Sadlinki na lata 2019 – 2021 zakłada tworzenie sprzyjających warunków do poprawy życia rodzin, w szczególności dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny.

UZASADNIENIE

Zgodne z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Natomiast art. 179 ust. 2 wskazuje, że programy uchwalane są przez radę gminy, z uwzględnieniem potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny. Program określa kierunki działań w zakresie wspierania rodzin sprzyjające prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych z terenu gminy Sadlinki na lata 2018-2020. W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.